

SOCIJALNA INTERAKCIJA, GRUPE I ORGANIZACIJE

SOCIJALNA INTERAKCIJA

DRUŠTVENO DJELOVANJE (AKCIJA)

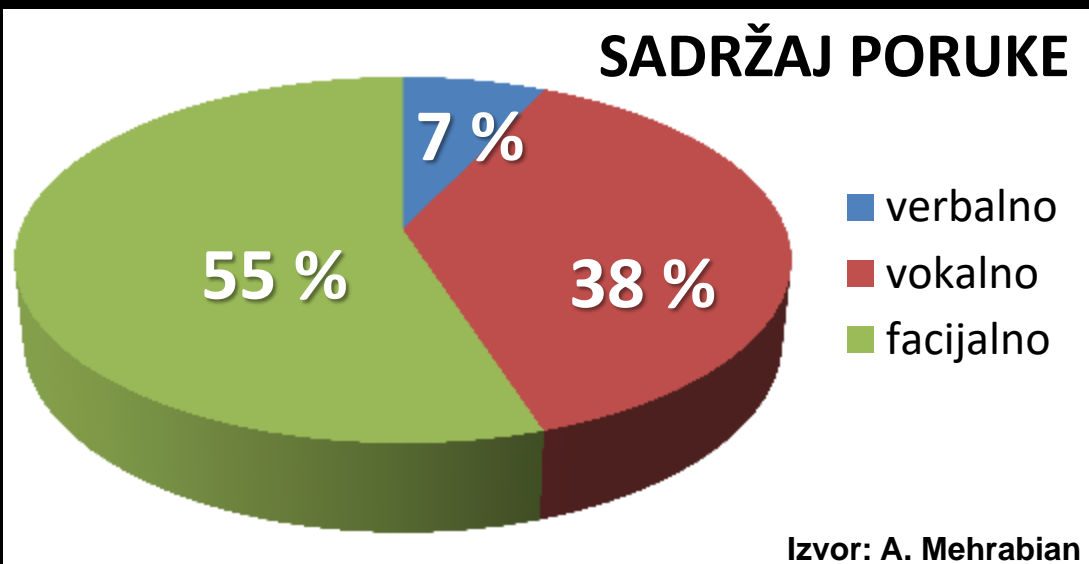
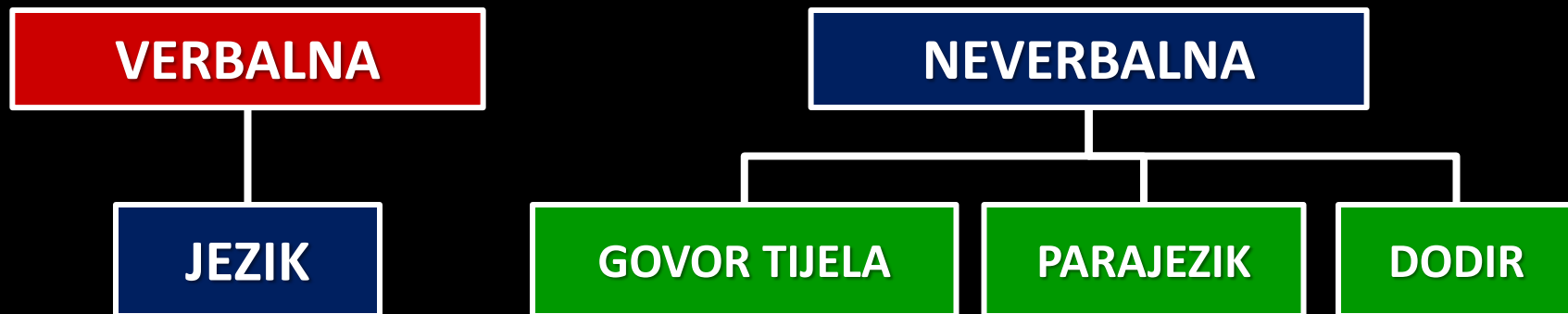
- ponašanje usmjereno na druge ljude

SOCIJALNA INTERAKCIJA

- **obostrano i uzajamno utjecanje** dvaju ili više osoba **na međusobno ponašanje**
- **mikrosociološko** promatranje društva
(što ljudi rade, misle i osjećaju u svakodnevnim trenutcima života)
- analiza socijalne interakcije bavi se **problemom proizvodnje i promjene društva** sa mikro razine („odozdo”) → kako pojedinci mijenjaju društvo

KOMUNIKACIJA

KOMUNIKACIJA – proces kojim ljudi jedni drugima prenose informacije, ideje, stavove i mentalna stanja

SOCIJALNA KONSTRUKCIJA ZBILJE

DRUŠTVENE ČINJENICE

društvo treba proučavati
kao stvar – **objektivna**
stvarnost

DRUŠTVENO DJELOVANJE

društvo je proizvod ljudskog
djelovanja – **subjektivna**
stvarnost

Kako ljudsko djelovanje (subjektivno) proizvodi svijet objektivnih stvari?

TEORIJE SOCIJALNE INTERAKCIJE

---

1. SIMBOLIČKI INTERAKCIONIZAM

– Charles Horton **Cooley** i George Herbert **Mead**

2. DRAMATURŠKI PRISTUP

– Erving **Goffman**

3. ETNOMETODOLOGIJA

– Harold **Garfinkel**

4. TEORIJA SOCIJALNE RAZMJENE

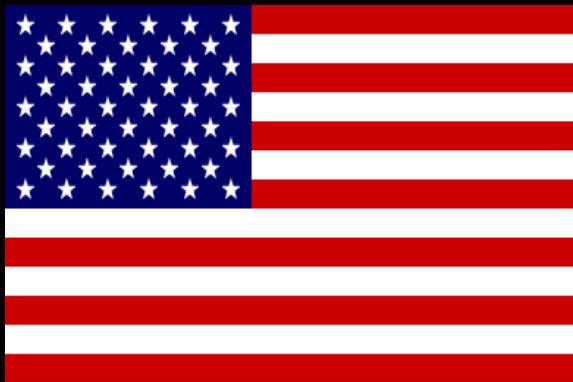
– George Casper **Homans**

SIMBOLIČKI INTERAKCIONIZAM

- Charles Horton **Cooley** i George Herbert **Mead**
- naš život se odvija u **fizičkoj** i **simboličkoj okolini**
- **interpretiramo, pridajemo značenje** i **ponašamo** se na osnovi slika, zvukova i drugih podražaja iz okoline
  - *npr. pridavanje značenja košulji, zastavi, krpi...*
- bez pridavanja značenja, naše akcije bi bile slučajne, neorganizirane i bez smisla
- interakcija se zasniva na **simbolima** koji prenose **informacije** koje ljudi **interpretiraju** ovisno o situaciji – **SIMBOLIČKI INTERAKCIONIZAM**

DRAMATURŠKI PRISTUP

- Erving **Goffman**
- društveni život je kao kazalište – **prednji** i **stražnji plan**
  - *svi su istovremeno i glumci i publika (predstavljanje sebe)*
- stvaramo **definiciju sebe** → **upravljanje dojmom o sebi**

PREDNJI PLAN

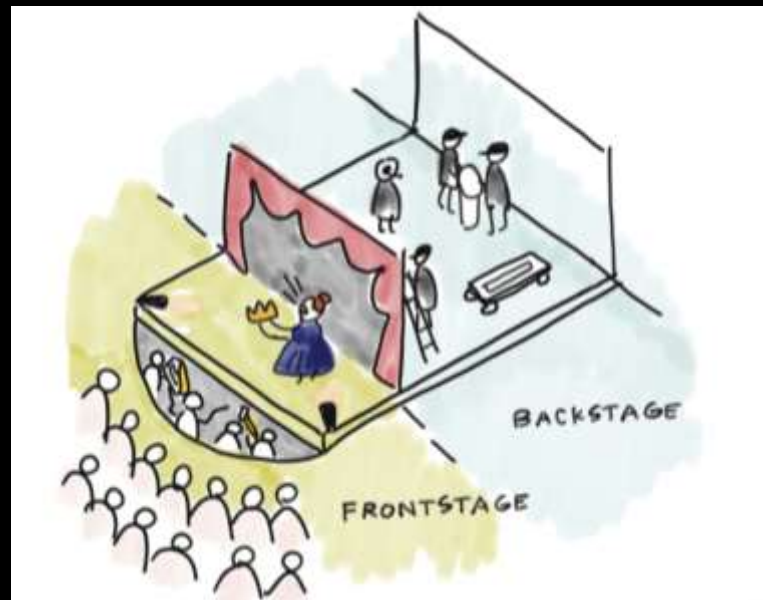

na pozornici

STRAŽNJI PLAN

iza pozornice

ETNOMETODOLOGIJA

- Harold **Garfinkel**
- etnometodologija je **proučavanje načina** i **postupaka** (metoda) koje ljudi u svakodnevnom životu rabe, **kako bi dali smisao** onom što drugi čine ili kažu
- smatramo da je stvarnost nešto čvrsto i jasno definirano, te je uzimamo zdravo za gotovo
- stvarnost **nije jasno definirana**

osoba A: Imam četrnaestogodišnjeg sina.

osoba B: Dobro, to je uredu.

osoba A: Imam i psa.

osoba B: Oh, žao mi je.

EKSPERIMENT PREKIDA – namjerno kršenje podrazumjevanih pravila interakcije i promatranje reakcija ispitanika

Primjer eksperimenta prekida
film Hobbit – kad Gandalf gnjavi Bilba Bagginsa

<https://drive.google.com/open?id=0B3j3fkaAq7drOFFzOW92WGtDQ2M>

TEORIJA SOCIJALNE RAZMJENE

- George Casper *Homans*
- teorija socijalne razmjene opisuje naše sudjelovanje u interakciji kao neku vrstu „**socijalnoga knjigovodstva**“, kojim unosimo red u odnose s drugim ljudima odmjeravajući nagrade, troškove i profite

TEORIJA SOCIJALNE RAZMJENE

- *dokle god sudionici razmjene smatraju da izvlače nekakvu **korist** iz odnosa, taj će se odnos **nastavljati**, slično kao u slučaju ponašanja na tržištu*
- socijalna razmjena pretpostavlja **NORMU RECIPROČNOSTI** – društveno pravilo da trebamo pomoći onima koji nam pomažu („*Dobro se dobrim vraća*“)

DRUŠTVENE GRUPE

- **DRUŠTVENA GRUPA** – ona grupa ljudi koja se nalazi u relativno stalnoj i redovitoj interakciji
  - „mi” i „oni” osjećaj – osjećaj pripadanja kao posljedica stalnosti interakcije među pojedincima u grupi
- **AGREGAT** – skup **anonimnih** i **međusobno nepovezanih** pojedinaca koji su **u isto vrijeme na istom mjestu**
(kupci u samoposluživanju, putnici u zračnoj luci ili publika u kino dvorani)
  - **interakcija** među pojedincima **slaba** ili ne postoji
- **SOCIJALNA KATEGORIJA** – statističko grupiranje, tj. **svrstavanje ljudi u skupine prema** određenim društveno zanimljivim ili bitnim **značajkama** (prihodi, zanimanje, obrazovanje...)
  - podatci bitni za sociološka istraživanja (*statistički podatci*)

AGREGAT

SOCIJALNA KATEGORIJA

PRIMARNE I SEKUNDARNE GRUPE

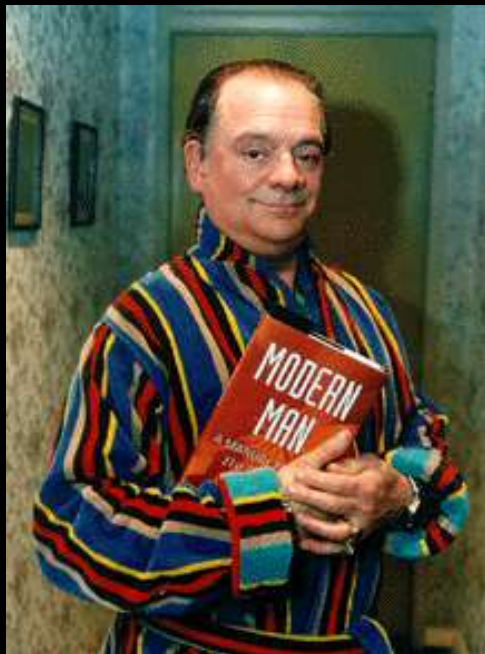
- *Charles Horton* **Cooley**
- **PRIMARNE GRUPE** – **manje** i **dugotrajne** grupe u kojima postoji **visok stupanj bliskosti** i **osjećajne povezanosti** među članovima
  - *obitelj, grupa vršnjaka, prijatelji*
  - važni čimbenici socijalizacije i socijalne kontrole
- **SEKUNDARNE GRUPE** – **brojnije** su, njihovi **članovi nisu posebno emotivno povezani**, a njihove međusobne **interakcije nisu** tako **sveobuhvatne** kao u primarnim grupama
  - *političke stranke, klubovi ili profesionalna udruženja*
  - odnosi zasnovani na postizanju nekog cilja
- **granica** između primarnih i sekundarnih grupa **nije čvrsta**
(sekundarna grupa može postati primarna učestalijim druženjem članova)

PRIMARNE I SEKUNDARNE GRUPE

	PRIMARNE	SEKUNDARNE
VELIČINA GRUPE	malobrojne	brojnije
ZNAČAJKE ODNOSA	osobno orijentirani	ciljno orijentirani
TRAJANJE ODNOSA	obično dugotrajni	često kratkotrajni
OBUHVATNOST ODNOSA	obuhvatni odnosi koji uključuju različite aktivnosti	površni odnosi koji uključuju malobrojne aktivnosti
TIPIČNI PRIMJERI	obitelj, prijateljstvo	radna organizacija, politička stranka
SLIČNOST	<i>gemeinschaft</i>	<i>gesellschaft</i>

REFERENTNE GRUPE

- **REFERENTNE GRUPE** – služe kao **osnovica** i **mjerilo** za procjenjivanje i oblikovanje naših stavova, osjećaja i djelovanja
  - pomažu nam shvatiti svijet oko sebe i služe kao izvor psihološke identifikacije
  - *npr. revolucionar iz visoke klase (Ché), imigrant koji se asimilirao, učenik koji je dobio slabu ocjenu iz sociologije*

FUNKCIJE REFERENTNE GRUPE

NORMATIVNA

usvajanje normi grupe s kojom se poistovjećujemo (*stil života, odijevanje, ponašanje...*)

KOMPARATIVNA

usporedba značajki referentne grupe s grupom kojoj stvarno pripadamo

REFERENTNE GRUPE

- *Grupe koje služe radi uspoređivanja pojedinca s drugim pojedincima u grupi, čiji status služi kao uzor drugima. Individua pokušava otkriti na kojem je mjestu u hijerarhiji i kako se može postići viši položaj. On sebe doživljava kao na „nižem” ili „višem” položaju u odnosu na grupu.*

Vesna Šipuš

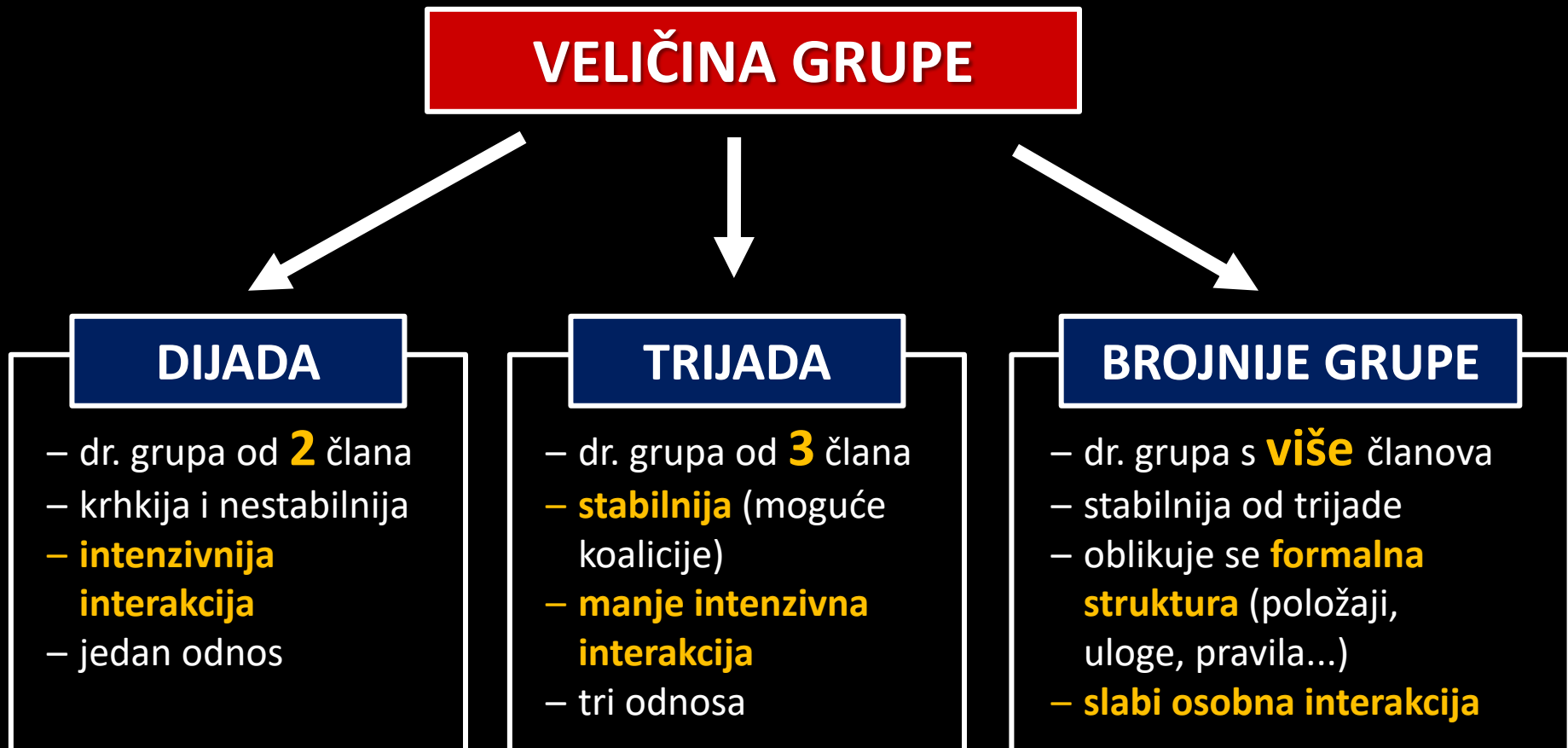
- **RELATIVNA DEPRIVACIJA** – nezadovoljstva zbog jaza između onoga što **zaista imamo** (*u grupi kojoj pripadamo*) i onoga što **smatramo da bismo trebali imati** (*na osnovi mjerila referentne grupe*)
  - *primjer istraživanja za vrijeme II. svj. rata na američkim vojnicima o motivaciji za napredovanje u vojsci*
  - **hipoteza:** *u jedinicama s više odlikovanja, vojnici će biti zadovoljniji i motiviraniji*
  - **rezultati istraživanja:** *pripadnici jedinica koje su dobile manje odlikovanja bili su manje nezadovoljni nego pripadnici jedinica koje su dobile više odlikovanja u ratu*
  - **zaključak:** *kao mjerilo za vlastite prosudbe uzimamo specifičnu društvenu grupu (referentnu grupu)*

GRUPNA DINAMIKA

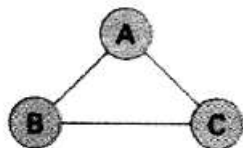
– dvije bitne značajke za razumjevanje grupne dinamike:

1. **VELIČINA GRUPE** (*Georg Simmel*)
2. **VODSTVO GRUPE**

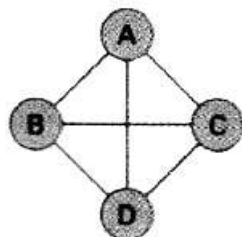

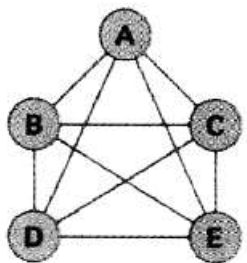
Dvoje ljudi
(jedan odnos)

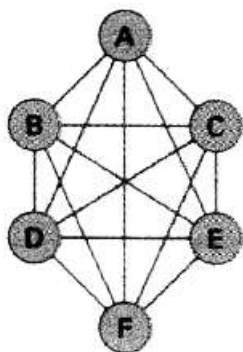
Troje ljudi
(tri odnosa)

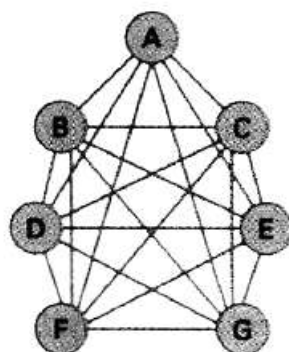
Četvoro ljudi
(šest odnosa)

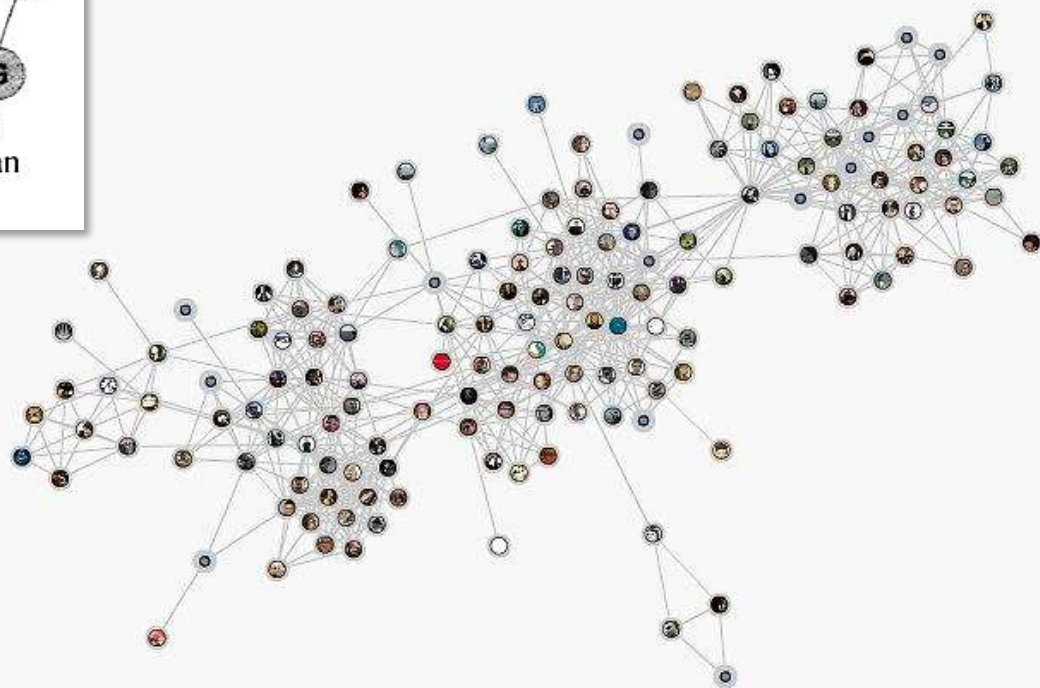
Petoro ljudi
(deset odnosa)

Šestoro ljudi
(petnaest odnosa)

Sedmero ljudi
(dvadeset i jedan odnos)

VODSTVO GRUPE

- vodstvo ovisi o potrebama grupe (*manje grupe ne trebaju vođu*)
- dva tipa vodstva (s obzirom na **potrebe grupe**):
  1. **INSTRUMENTALNO VODSTVO**
  2. **EKSPRESIVNO VODSTVO**
- **INSTRUMENTALNO VODSTVO** – naglašava **izvršavanje zadatka** (*vođa koji će „obaviti stvari”*)
- **EKSPRESIVNO VODSTVO** – naglašava **kolektivnu dobrobit** (*cilj je manje bitan od emocionalne potpore članovima i smanjivanja sukoba i napetosti*)
  - tradicionalnim shvaćanjem uloga u obitelji **instrumentalno** vodstvo se pripisuje ulozi **oca**, dok se **ekspresivno** pripisuje ulozi **majke**

VODSTVO GRUPE

- tri tipa vođenja grupe (s obzirom na stil odlučivanja):
  1. **AUTORITARNO VOĐENJE** – vođa preuzima odgovornost za odluke i zahtjeva strogo pokoravanje podređenih
  2. **DEMOKRATSKO VOĐENJE** – uključivanje svih članova u proces odlučivanja
  3. **LAISSEZ-FAIRE VOĐENJE** – grupa djeluje samostalno, a vođa se ne miješa i djeluje samo ako se od njega to zatraži
- autoritarno vođenje → vojskovođa
- demokratsko vođenje → politička stranka
- laissez-faire vođenje → operacijski tim u bolnici ili grupa znanstvenika koji rade na zajedničkom projektu

VODSTVO GRUPE

VOĐA GRUPE

S OBZIROM NA POTREBE GRUPE

S OBZIROM NA STIL ODLUČIVANJA

INSTRUMENTALNO

EKSPRESIVNO

AUTORITARNO

LAISSEZ-FAIRE

DEMOKRATSKO

naglašava
**izvršavanje
zadatka**
(vođa koji će
„obaviti stvari”)

naglašava
**kolektivnu
dobrobit**
(cilj je manje bitan
od emocionalne
potpore članovima i
smanjivanja sukoba i
napetosti)

vođa **preuzima**
odgovornost za
odluke i
zahtjeva **strogo**
pokoravanje
podređenih

**uključivanje svih
članova u proces
odlučivanja**
(u odlučivanje su
uključeni svi članovi
grupe)

**grupa djeluje
samostalno, a
vođa se ne
mješa** i djeluje
samo ako se od
njega to zatraži

TIPOVI VOĐENJA GRUPE

Tri stila vođenja

	<i>Autoritarni</i>	<i>Demokratski</i>	<i>Laissez-faire</i>
Priroda autoriteta	Vođa ima sav autoritet i odgovornost.	Vođa delegira dobar dio autoriteta, a odluke se donose nakon grupnih rasprava.	Vođa dopušta članovima grupe da čine kako žele i odustaje od autoriteta unutar grupe.
Dodjeljivanje zadataka	Vođa raspoređuje pojedince na precizno određene zadatke.	Članovi grupe raspodjeljuju zadatke i određuju odgovornost na osnovi zajedničkog odlučivanja.	Članovi grupe obavljaju zadatke svatko za sebe, kako misle da treba.
Komunikacija	Odvija se prvenstveno jednosmjerno – odozgo prema članovima grupe.	Odvija se odozgo i odozdo.	Odvija se uglavnom horizontalno, među jednakima.
Snaga	Brzo, uredno i predvidivo djelovanje.	Promiče individualnu predanost ciljevima grupe sudjelovanjem i suradnjom.	Dopušta visoko motiviranim i kompetentnim članovima da rade bez vanjskog upletanja.
Slabosti	Guši individualnu inicijativu.	Procedure odlučivanja troše mnogo vremena i ponekad uzrokuju podjele.	Grupa često besciljno luta jer joj nedostaje usmjeravanje.

ORGANIZACIJE

ORGANIZACIJA – sekundarna dr. grupa koja na regularnoj osnovi **obavlja određenu djelatnost**

– *veće društvene grupe koje se osnivaju **radi ostvarenja specifičnih ciljeva ili zadovoljenja posebnih interesa***

– **osnovne značajke organizacije:**

1. trajnost
2. podjela rada
3. hijerarhija kontrole
4. formalizirana pravila (*formalne organizacije*)
5. impersonalnost (*neosobnost*)

– zbog naglaska na pravilima, organizacije se često nazivaju i **FORMALNIM ORGANIZACIJAMA**

TIPOVI ORGANIZACIJA

- Amitai *Etzioni*
- u svakoj organizaciji postoje „**niži**” (*obični članovi*) i „**viši**” (*upravitelji*) članovi organizacije
- viši članovi **koriste moć** kako bi **upravljali** nižim članovima
- **tri tipa moći** koje viši članovi imaju na raspolaganju:
  1. moć **prinude** – *upotreba fizičke sile*
  2. moć **nagrađivanja** – *novac, nagrade...*
  3. **normativna** moć – *upotreba moralnog uvjeravanja, pozivanje na vođin ugled, društveno priznanje...*
- **tri tipa uključenosti** nižih članova u organizaciju:
  1. **otuđeni** – *ne podržavaju ciljeve organizacije*
  2. **proračunati** – *umjereno podržavaju ciljeve organizacije*
  3. **moralno uključeni** – *snažno podržavaju organizaciju*

TIPOVI ORGANIZACIJA

S OBZIROM NA UKLJUČENOST NIŽIH ČLANOVA
I MOĆI KOJU PRIMJENJUJU VIŠI ČLANOVI

MOĆ PRINUDE

OTUĐENI

PRINUDNE
ORGANIZACIJE

- upotreba **sile** i **prijetnji**
- cilj organizacije – **zadržati štićenike unutra**
- *zatvori, logori i zatvorene mentalne institucije, sekte*

MOĆ
NAGRAĐIVANJA

PRORAČUNATI

UTILITARISTIČKE
ORGANIZACIJE

- upotreba **nagrada** i **novca**
- cilj organizacije – **korist**
- *tvornice, banke i druge privredne organizacije*

NORMATIVNA
PRINUDE

MORALNO
UKLJUČENI

NORMATIVNE
ORGANIZACIJE

- moć na temelju **uvjeravanja, upozorenja, javnog priznanja, društvenog pritiska**
- *Crkve, političke stranke, dobrovoljne udruge, udruge*

TIPOVI ORGANIZACIJA

- na temelju tri tipa moći koje koriste viši članovi i tri tipa uključenosti nižih članova, dobivamo tri tipa organizacija:

1. PRINUDNE ORGANIZACIJE

- upotreba sile i prijetnji
- cilj organizacije – zadržati štićenike unutra
- zatvori, logori i zatvorene mentalne institucije, sekte

2. UTILITARISTIČKE ORGANIZACIJE

- upotreba nagrada i novca
- cilj organizacije – korist
- tvornice, banke i druge privredne organizacije

3. NORMATIVNE ORGANIZACIJE (dobrovoljne udruge)

- moć na temelju uvjeravanja, upozorenja, javnog priznanja, društvenog pritiska
- Crkve, političke stranke, dobrotvorne organizacije, udruge

TIPOVI ORGANIZACIJA

- svaka organizacija ima karakteristike svih triju tipova

TIPOVI ORGANIZACIJA

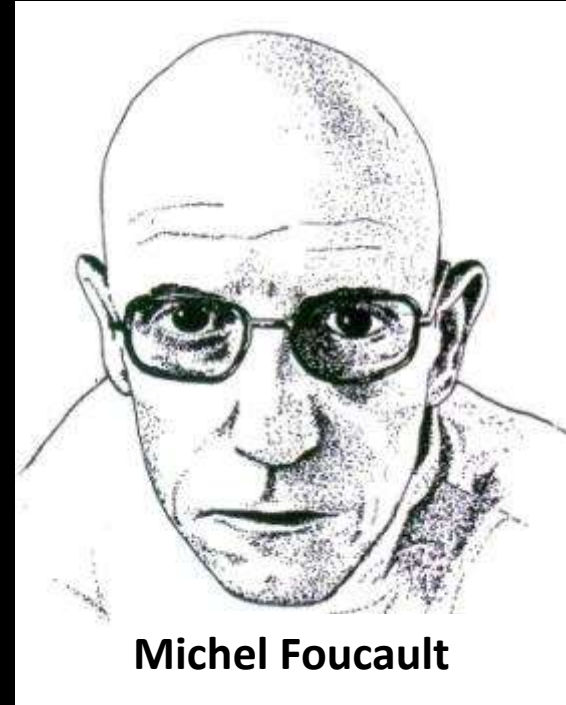

TOTALNE INSTITUCIJE I KARČERALNO DRUŠTVO

Erving Goffman

- nepostojanje privatnoga života
  - zajednički život
  - panirane i nadzirane aktivnosti
  - nedostatak osobnosti
  - izoliranost od vanjskog svijeta
  - ograničena komunikacija između osoblja i štićenika
-
- stalni video nadzor
  - korištenje tehnologije za nadzor
    - sličnost tvornica i bolnica sa zatvorom

Michel Foucault

BIROKRACIJA

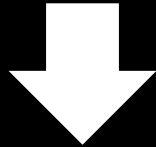
- **BIROKRACIJA** je društvena struktura **sastavljena od hijerarhije položaja i uloga**, koja djeluje **na osnovi preciznih pravila i propisa**
  - *birokracija u prošlosti (temeljena na **tradiciji**) i moderni tip birokracije (temelji se na **racionalizaciji**)*
- **Weberova** analiza birokracije – **idealan tip birokracije**:
  1. precizna podjela rada
  2. hijerarhija autoriteta
  3. precizan sustav pisanih pravila i propisa
  4. naobrazba službenika
  5. službenici ne posjeduju sredstva na kojima rade
  6. zaposlenje se smatra karijerom
  7. impersonalnost i objektivnost

BIROKRACIJA

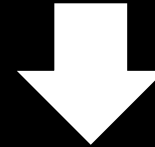
- formalna i neformalna struktura birokracije

**FORMALNA
STRUKTURA**

kakva bi organizacija
trebala biti
(pisana pravila)

**NEFORMALNA
STRUKTURA**

mreža ljudskih odnosa
unutar organizacije
(nedefinirane veze među
ljudima)

Usporedba neformalne i formalne strukture

	<i>Neformalna grupa</i>	<i>Formalna organizacija</i>
Aktivnosti	Članovi se upuštaju u veći broj aktivnosti.	Članovi se bave posebnim, visoko specijaliziranim aktivnostima.
Hijerarhija	Često neformalna ili je nema.	Jasno određena.
Norme	Neformalna primjena općih normi.	Jasno određena pravila i odredbe.
Kriteriji za članstvo	Zasnovani na simpatijama ili srodstvu.	Tehnička kompetentnost za obavljanje zadataka.
Odnosi	Obično primarni.	Obično sekundarni, s ponekim primarnim vezama.
Komunikacija	Obično opuštena, licem u lice.	Obično formalna i pisana.
Orijentacija	Na osobne odnose.	Na obavljanje zadataka.

DISFUNKCIJE BIROKRACIJE

(R. Michels)

- moderna birokracija je izuzetno racionalan i učinkovit način organiziranja velikog broja ljudi – *savršeni stroj* (Weber)

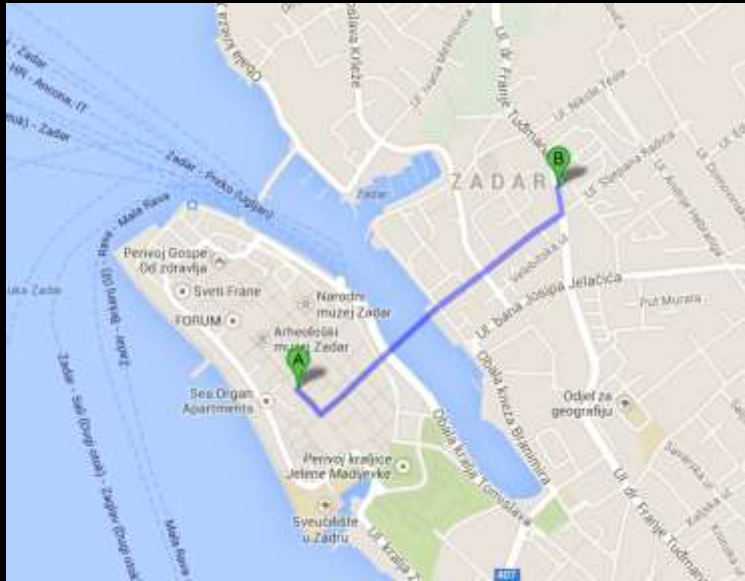
DISFUNKCIJE BIROKRACIJE *(negativne strane, slabosti birokracije)*

1. **izokrenuta racionalnost** *(npr. potvrda o nekažnjavanju)*
2. **nesposobnost djelovanja u promjenjenim okolnostima** *(izvježbana nesposobnost ili specijalisti bez duha)*
3. **samodovoljnost birokracije** *(birokracija sama sebi svrha)*
4. **parkinsonov zakon** *(bujanje birokracije)*
5. **oligarhija** *(željezni zakon oligarhije)* – većina moći je koncentrirana u vrhu *(nalik na piramidu)* a inicijativa podređenih je ugušena

„Birokracija je sitničava, uskogrudna, kruta i neliberalna.”

– Robert Michels

izokrenuta racionalnost

Double photocopy of model 036 ...

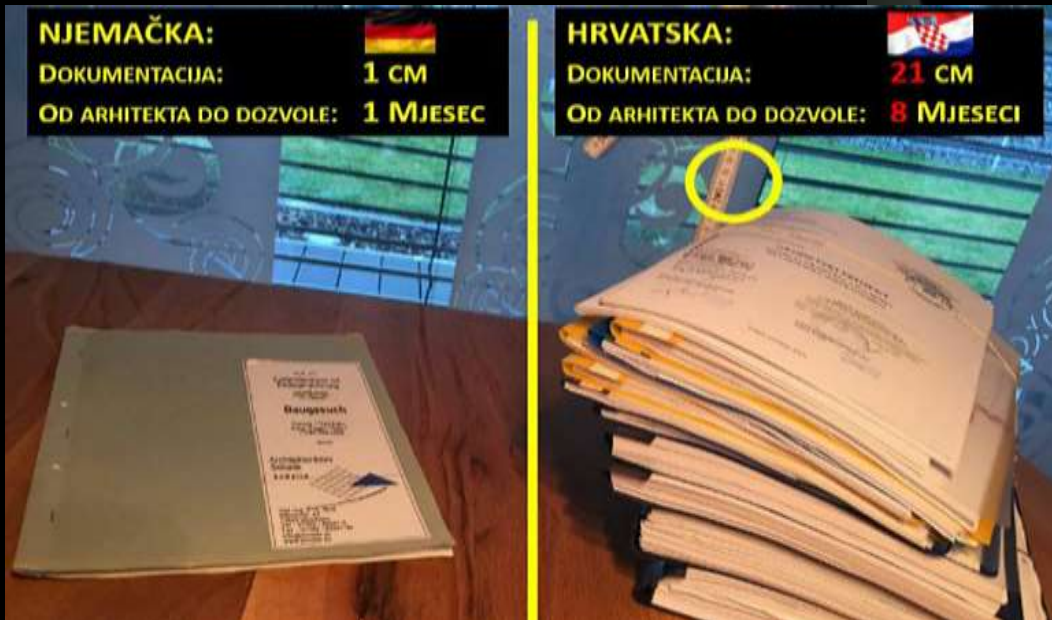

naučena nesposobnost

nesposobnost djelovanja u
promjenjenim okolnostima

bujanje birokracije (parkinsonov zakon)

Opseg posla se povećava kako bi se ispunilo vrijeme potrebno za njegovo obavljanje.

Broj službenika i opseg posla nisu ni u kakvoj vezi.

Birokracija buja jer službenici žele imati sve više podređenih. Ti podređeni stvaraju posao jedan drugome, a koordinacija njihova rada zahtijeva opet nove službenike.

C. N. Parkinson

samodovoljnost birokracije

Just a second.

Organizacija postaje sama sebi svrha.

NADZORNI ODBOR

DIREKTOR

POMOĆNICI DIREKTORA za:

RAČUNOVODSTVO

INFORMATIKA

FINANCIJE

VODENJE PROJEKATA

PROMIDŽBA

PРАВNA SLUŽBA

KADROVSKI I OPĆI POSLOVI

PRODAJA - NABAVA

TEHNIČKE POSLOVE I RAZVOJ

PРАВNE POSLOVE

KADOVSKKE I OPĆE POSLOVE

ZAŠTITA NA RADU

OŠIGURANJE

SKLADIŠTE

oligarhija
željezni zakon oligarhije

REPUBLIKA HRVATSKA

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA KOORDINACIJU SUSTAVA
PROCJENE UČINKA PROPISA

BIROKRACIJA

KOLEKTIVNO PONAŠANJE

KOLEKTIVNO PONAŠANJE – **spontano** i **nestrukturirano** ponašanje većeg broja ljudi koje **odstupa od prihvaćenih društvenih normi**

– razlika između kolektivnog ponašanja i grupe:

1. **ograničena** socijalna **interakcija**
2. **nejasne** socijalne **granice**
(ne postoji osjećaj pripadnosti – nema „mi” i „oni” osjećaja)
3. **slabe** i **nekonvencionalne norme**
(nastaju i nestaju bez uspostavljanja čvršće strukture)

TIPOVI KOLEKTIVNOG PONAŠANJA:

1. raspršeno
2. konvergirajuće

RASPRŠENO KOLEKTIVNO PONAŠANJE

RASPRŠENO KOLEKTIVNO PONAŠANJE – obuhvaća događaje koji su relativno **spontani, kratkotrajni, ekspresivni, bez jasnog cilja** i uglavnom **vrlo labavo strukturirani**

- *glasine, moda, modne ludosti, pomama, masovna histerija, panika i javnost*

GLASINE – **neprovjerene informacije** koje se prenose neformalno, „od usta do usta”

- *Koja je razlika između trača i glasine?*

MODA – podrazumijeva **široko prihvaćanje neke novosti** u određenoj sferi života (*u odijevanju, ukrašavanju, umjetnosti, kulturi, glazbi, tehnologiji...*)

MODNE LUDOSTI (*eng. fads*) – kratkotrajno i **oduševljeno prihvaćanje novosti** (*modni hirovi*)

MAKANKOSAPPO *(MODNE LUDOSTI)*

RASPRŠENO KOLEKTIVNO PONAŠANJE

POMAMA, MASOVNA HISTERIJA I PANIKA – oblici kolektivnoga ponašanja s mogućim ozbiljnim društvenim posljedicama

- karakterizira ih **iracionalno ponašanje** povezano s **neutemeljenim vjerovanjima, glasinama** ili **strahovima**
- *primjeri: piramidalne financijske strukture u Albaniji, Rat svjetova (radiodrama), kravlje ludilo u Engleskoj*

JAVNOST – se sastoji od ljudi koji se **zanimaju** za određena pitanja i nastoje **utjecati** na odlučivanje u društvu

- danas se javnost pretežno oblikuje masovnim medijima
- **Javno mnijenje** je mišljenje javnosti (*odnosno značajnoga broja pojedinaca u društvu*) o određenom pitanju

KONVERGIRAJUĆE KOLEKTIVNO PONAŠANJE

KONVERGIRAJUĆE KOLEKTIVNO PONAŠANJE – ima **čvršću strukturu** i **veću koncentraciju** od raspršenog

GOMILA – **privremeno** okupljanje većeg broja ljudi koji imaju **zajedničko središte pozornosti** i **snažno utječu jedni na druge**

– *Herbert **Blumer** – četiri tipa gomile:*
(s obzirom na emocionalnu uključenost sudionika)

1. slučajna
2. konvencionalna
3. ekspresivna
4. aktivna

TIPOVI GOMILE

kada **aktivna gomila** poprimi **agresivne** i **rušilačke** značajke

RULJA

traje **najkraće i najmanje**
je organizirana
npr. ljudi koji promatraju požar

SLUČAJNA

KONVENCIONALNA

EKSPRESIVNA

AKTIVNA

okuplja se **planirano**
i regulirano
npr. publika u kazalištu ili na predavanju

okupila se zbog **želje za**
uzbuđenjem ili užitkom
sudionika
npr. rock koncert ili religijsko okupljanje

pozornost sudionika usmjerena je na **točno**
određen cilj i ponašanje je prožeto **snažnim emocijama**
npr. nogometna utakmica

ZNAČAJKE GOMILE

SUGESTIBILNOST

- pojedinac je **podložniji utjecaju gomile**
- **nekritički** prihvaća zahtjeve gomile

DEINDIVIDUALIZACIJA

- gubi osjećaj **identiteta** i **odgovornosti**
- javlja se osjećaj **anonimnosti**
- spremniji je činiti stvari koje inače ne bi činio

OSJEĆAJ NERANJIVOSTI

- pojedinac se osjeća **moćno** i **nepobjedivo**
- sklon je nasilju, vandalizmu, krađama...

TEORIJE O KOLEKTIVNOM PONAŠANJU

TRI TEORIJE O KOLEKTIVNOM PONAŠANJU:

1. teorija **zaraze** (Gustave *Le Bon*)

- gomile šire zarazu na pojedinca (*u gomili*) – širi se strah, mržnja i nasilje
- ljudi postaju **iracionalni automati** gonjeni zaraznim emocijama
- **3 psihološka mehanizma u razvoju zaraze**: imitacija, sugestibilnost i cirkularna reakcija

2. teorija **konvergencije**

- gomilom nastaju jer se sastaju ljudi sličnih sklonosti, stavova i interesa
- *npr. okupljanje rasista, ksenofoba...*

3. teorija **nastajućih normi**

- norme (u gomili) ne postoje već ih formiraju pojedinci (*jedan ili nekoliko predvodnika gomile*)
- u gomili ljudi postavljaju nove norme i standarde ponašanja – **nastajuće norme** (*nagrađuju poštivanje novih normi a kažnjavaju njihovo kršenje*)
- *npr. razbijanje izloga, paljenje upaljača na rock koncertu kao nove norme*

KORISNI LINKOVI

(za lakše učenje)

- SOCIJALNA INTERAKCIJA (od 5:40 min)
  - <https://youtu.be/UUukBV82P9A?t=339>
- DRUŠTVENE GRUPE (10 min)
  - https://youtu.be/_wFZ5Dbj8DA
- FORMALNE ORGANIZACIJE I BIROKRACIJA (do 5:30 min)
  - <https://youtu.be/YDuBh7VbGgU>
- UPUTE KAKO AKTIVIRATI HRVATSKE TITLOVE
  - https://drive.google.com/file/d/1abXh5M2vnIFBxURvfSbzcNkp9YV0o_n_/view